

การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

THE DEVELOPMENT OF INTERNAL QUALITY ASSURANCE SYSTEM ON THE BASIC EDUCATIONAL SCHOOL OF 3 PROVINCES IN SOUTHERN BORDER, THAILAND

ผู้วิจัย

อำนาจ วิชยานุวัติ¹

Amnat Wichayanuwat

butakhiao@gmail.com

กรรมการควบคุม

ดร. ศักดา สถาพรวงษา²ดร. ปัญญา แก้วเกียร³

Advisor Committee

Dr. Sakda Sathapornwachana

Dr. Panya Keawkeeyoon

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ 3) ยืนยันระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R & D) ที่ใช้หลักการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methodology) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยมีขั้นตอนการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ 4 ขั้นตอน **ขั้นตอนที่ 1** ศึกษาทฤษฎี หลักการ และเอกสารที่เกี่ยวข้องและศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและ

ข้อเสนอแนะการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ **ขั้นตอนที่ 2** ยกร่างระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ **ขั้นตอนที่ 3** ตรวจสอบร่างระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ **ขั้นตอนที่ 4** ประเมินระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนโดยกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลมีดังนี้ การบันทึกการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และบันทึกรายงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่เป็นต้นแบบ ใน 3 จังหวัดๆ ละ 2 โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา 1 โรงเรียน และจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา 1 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 6 โรงเรียน การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่รับผิดชอบงานการ

¹นักศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์

²อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์

³อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์

ประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 270 คน การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อพิจารณากรอบระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 20 คน การตรวจสอบร่างระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน การตรวจสอบความเหมาะสมความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง และความเป็นประโยชน์ระดับปฏิบัติ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้แทน เขตละ 1 คน ศึกษาพิเศษที่รับผิดชอบงานการประกันคุณภาพการศึกษา เขตละ 1 คน และผู้แทนผู้อำนวยการโรงเรียนเขตละ 1 คน มีจำนวน 10 เขตพื้นที่การศึกษา ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจงจำนวนทั้งสิ้น 30 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง และความเป็นประโยชน์ โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสังเคราะห์เอกสารการสังเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน รองลงมาคือด้านการจัดระบบ

บริหารและสารสนเทศ และด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ปัญหาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า บุคลากรทางการศึกษาขาดความมุ่งมั่นและความทุ่มเทในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โรงเรียนมีบุคลากรไม่เพียงพอทำให้ต้องทำหน้าที่หลายอย่าง การกำหนดมาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษายังไม่ชัดเจนขาดงบประมาณสนับสนุนด้านการบริหารโดยเฉพาะสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ครูไม่เพียงพอและ ครูไม่ตรงวิชาเอกที่โรงเรียนต้องการรวมทั้งบางคนไม่มีวุฒิการศึกษาทางครู ครูมีภาระหน้าที่นอกเหนือจากการสอนมากเกินไป จนไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูมีการโยกย้าย และเปลี่ยนแปลงทำให้การปฏิบัติงานไม่ต่อเนื่อง บุคลากรบางส่วนยังขาดจิตสำนึกร่วมกันในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและขาดความเข้าใจในระบบประกันคุณภาพ ระบบการกำกับติดตาม ประเมินยังไม่ส่งผลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาครูยังมีการพัฒนาตนเองน้อยครูขาดขวัญและกำลังใจ นโยบายการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงบ่อยทำให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรมีระบบที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน สามารถนำไปใช้ได้ สถานการณ์จริงของของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ทุกโรงเรียน สอดคล้องกับหลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และให้บุคลากรมี

ส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผนการดำเนินงานในทิศทางเดียวกัน

2. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือระบบประกันคุณภาพแบบ CoPSPAR สามารถใช้เป็นรูปแบบในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้การศึกษามีคุณภาพสูงขึ้นทัดเทียมกับพื้นที่อื่นของประเทศประกอบด้วย

2.1 การวิเคราะห์บริบท (Co : Context) เป็นการจำแนกแยกแยะสิ่งต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา เช่น นโยบายทางการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม การเมือง ศาสนาและวัฒนธรรม

2.2 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (P : Planning) เป็นการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพที่สอดคล้องกับบริบทภารกิจเพื่อตอบสนองเป้าหมายคุณภาพการศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 การสร้างทีมงาน (S : Staff) เป็นกลุ่มของบุคคลที่มีทักษะต่างๆ ที่จะร่วมในกิจกรรมมีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน โดยมีข้อตกลง มีวัตถุประสงค์ มีจุดมุ่งหมายในการทำงาน และมีแนวทางในการทำงานที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพและปฏิบัติงานต่างก็เกิดความพอใจในการทำงานนั้น

2.4 กระบวนการทำงาน (P : Process) เป็นกระบวนการ ในระบบประกันคุณภาพ ซึ่งมีการทำงานที่สัมพันธ์ต่อเนื่องที่สำคัญ ได้แก่ การประเมินคุณภาพภายใน การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.5 การวัดและประเมินผล (A : Assessment) เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศ

สำหรับการตัดสินใจคุณค่าของโครงการ ผลิตผล ขบวนการ จุดเน้นของการประเมิน คือ การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ข้อสนเทศ เพื่อตัดสินใจคุณค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ

2.6 การรายงานผล (R : Report) เป็นการรายงานกระบวนการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศโดยมีการรวบรวมข้อมูลและศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ว่าการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยนำผลที่ได้มาพิจารณาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับแผนที่กำหนดไว้

3. ผลตรวจสอบระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านความเป็นประโยชน์ รองลงมา คือ ด้านความเหมาะสม และด้านความสอดคล้อง ตามลำดับ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความเป็นไปได้ และควรเพิ่มเติมบทบาทของโรงเรียน บทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บทบาทของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเงื่อนไขความสำเร็จในการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แบบ CoPSPAR

คำสำคัญ : การประกันคุณภาพใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ABSTRACT

This research was a study of the Development of Internal Quality Assurance System on the Basic Educational School of 3 Provinces in Southern Border, Thailand. Thesis

research summarized the conclusions, the discussion of this research results and the suggestions. It aimed to 1. study the problems on Internal Quality Assurance System on the Basic Educational School of 3 Provinces in Southern Border 2. develop Internal Quality Assurance System on the Basic Educational School of 3 Provinces in Southern Border 3. insist Internal Quality Assurance System on the Basic Educational School of 3 Provinces in Southern Border by using research and development : R & D in a field of Mixed methodology research both quantitative research and qualitative research that was 4 processes to study:

1. Study the theories, principle and reported documents of Internal Quality Assurance System model on the Basic Educational School of 3 Provinces in Southern Border.

2. Study the problems on Internal Quality Assurance System on the Basic Educational School of 3 Provinces in Southern Border.

3. Draw the Internal Quality Assurance System on the Basic Educational School of 3 Provinces in Southern Border.

4. Develop Internal Quality Assurance System on the Basic Educational School of 3 Provinces in Southern Border.

The sample for studying the theories, principles and reported documents of Internal Quality Assurance System models on the Basic Educational School of 3 Provinces in Southern Border was selected from 1 primary school and 1

secondary school from each provinces, so the total was 6 schools

The sample for the problems on Internal Quality Assurance System the Basic Educational School of 3 Provinces in Southern Border had 540 such as 270 school directors, 270 teachers that involved with Internal Quality Assurance System.

The sample of Focus Group Discussion for drawing the Internal Quality Assurance System on the Basic Educational School of 3 Provinces in Southern Border had 20 .

The sample for propriety auditor, possibility auditor and research results under the policy by in-depth interview were selected particularly from 5 exclusive directors in Educational Ministry and the Office of the Base Education Commission .

The sample for propriety auditor, possibility auditor and research results under operating system were selected particularly from 1 director of Educational Service Area Office or representative, 1 educational supervisor that involved with Quality Assurance System and 1 representative of school director in 10 Educational Service Area, so the total was 30.

Statistical methods employed for analysis of quantitative data were percentage, mean, standard deviation and frequency. Methods employed of qualitative data were synthesis and analysis data from Focus Group Discussion.

The results were :

1. Internal Quality Assurance System on the Basic Educational School of 3 Provinces in Southern Border, Thailand was at the good level. Firstly, it is the annual report of Internal Quality Assurance System. Secondly, it is the administrative system design of information and the educational quality audit. Lastly, it is the procedure of educational development plan.

2. CoPSPAR of Quality Assurance System that was developed for using on the Basic Educational School of 3 Provinces in Southern Border focused on the higher education as same as other educational service area .

2.1 Co stands for Context . It means that analysis everything which involve or influence for education such as educational policy, economic policy, social policy, political policy, religion and cultural policy etc.

2.2 P stands for Planning. It means that make the educational development plan efficiency.

2.3 S stands for Staff It means that the group of people who have many skills and the same goal for their achievement.

2.4 P stands for Process. It means that the process in Quality Assurance System is association and continuity such as the Internal Quality Assessment, the Educational Quality Auditor and the Educational Quality Development.

2.5 A stands for Assessment. It means that assessment for getting data was used to make decision of the advantage, outcome,

procession. The emphasis is analyst the information for making decision.

2.6 R stands for Report. It means that the reports of information were compiled systematically for comparison between the procession and the aim.

3. The audit results of propriety, possibility, consistency and advantage of Internal Quality Assurance System on the Basic Educational School of 3 Provinces in Southern Border were found that the highest average was the advantage. Secondly, it was propriety and consistency. The lowest average was possibility.

Keywords : Development Internal Quality Assurance System School of 3 Provinces in Southern Border Thailand

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี, จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส ประสบปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาหลายประการ ดังที่ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2550) ได้สรุปผลการศึกษาของอนุกรรมการการศึกษาวิถีทางการพัฒนา เพื่อความมั่นคงของมนุษย์ พบว่า ปัญหาการศึกษาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในปัจจุบันไม่น่าจะเป็นปัญหาขั้นพื้นฐานในด้านวัตถุประสงค์ แต่เป็นปัญหาทางเทคนิคว่าทำอย่างไรเด็กไทยเชื้อสายมลายูจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะปัญหาในเรื่องคุณภาพการศึกษาในวิชาสามัญในพื้นที่ที่มีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม ซึ่ง จะมีความเชื่อมโยงกับคุณภาพการศึกษาในพื้นที่นี้ด้วยเช่นกัน เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม

แม้จะมีโรงเรียนรัฐบาลในพื้นที่จำนวนมากแต่ผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมากกว่า โดยโรงเรียนดังกล่าวจะสอนศาสนาอย่างเดียวหรือสอนศาสนาควบคู่วิชาสามัญจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประกอบกับการเกิดเหตุการณ์ไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลให้โรงเรียนของรัฐได้รับผลกระทบต่อการจัดการจัดการศึกษาด้วย ซึ่งสามารถสรุป สภาพปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัดในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนของรัฐ ได้ 4 ประการ ดังนี้ 1) สาเหตุจากการเกิดเหตุการณ์ไม่สงบ นับตั้งแต่ 4 มกราคม 2547 เป็นต้นมา การทำร้ายครูและบุคลากรทางการศึกษา การเผาโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นโรงเรียนของรัฐ เกิดขึ้นเรื่อยๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551) ทำให้โรงเรียนต้องปิดเรียนบ่อย ไม่สามารถเปิดทำการเรียนการสอนได้ตามปกติ ประกอบกับการรักษาความปลอดภัยในการเดินทางไปโรงเรียนของครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำให้การเดินทางไปสอนของครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนพื้นที่เสี่ยงภัย ต้องเดินทางไปพร้อมกับชุดคุ้มครองครู ซึ่งจะต้องเดินทางพร้อมกันหลายโรงเรียน ทำให้เวลาที่เดินทางไปถึงโรงเรียนไม่พร้อมกัน มีความแตกต่างกัน บางโรงเรียนเดินทางไปถึงล่าช้ากว่ากำหนดการเปิดเรียนปกติ และต้องเดินทางกลับก่อนเวลาเลิกเรียน ซึ่งทำให้มีเวลาทำการสอนไม่ครบตามหลักสูตรกำหนด และที่สำคัญครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดความมั่นใจในการปฏิบัติงานมีความหวาดหวั่นและหวาดกลัวต่อภัยอันตรายซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาและคุณภาพชีวิตของข้าราชการครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างยิ่ง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548) 2) ปัญหาการใช้ภาษาในการสื่อสาร

ของประชาชน จากความหลากหลายของภาษาและวัฒนธรรม รวมทั้งวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนที่ส่วนใหญ่ใช้ภาษามลายูถิ่นในการสื่อสาร ในชีวิตประจำวัน ประกอบกับมีการเรียนศาสนาหรืออิสลามศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาที่ใช้ภาษามลายูและภาษาอาหรับในการเรียนการสอน ส่งผลให้นักเรียนและประชาชนส่วนใหญ่ขาดทักษะในการใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร ถึงแม้ว่าภาษาไทยจะเป็นภาษากลางที่รัฐกำหนดเป็นภาษาราชการ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดให้เป็นวิชาบังคับก็ตาม แต่ก็พบว่านักเรียนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่ยังมีปัญหาในการใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร ทำให้ขาดความรู้และทักษะในการเรียนวิชาสามัญและส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำกว่าพื้นที่อื่น 3) ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ความต้องการเรียนอิสลามศึกษาหรือศาสนาอิสลามถือเป็นพื้นฐานและวิถีชีวิตของคนมุสลิม ดังนั้น ประชาชนส่วนใหญ่จึงนิยมให้บุตรหลานได้เรียนวิชาศาสนาตั้งแต่เด็ก การจัดการเรียนการสอนการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนจึงจำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนทั้งสายสามัญและศาสนาควบคู่กัน ซึ่งในแต่ละสัปดาห์หลักสูตรอิสลามศึกษากำหนดให้เรียนอิสลามศึกษาสัปดาห์ละ 8-10 ชั่วโมง ทำให้เวลาเรียนในการเรียนวิชาสามัญไม่ครบตามหลักสูตรและนักเรียนใช้เวลาเรียนมากเกินไป ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในเรื่องการเรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำด้วยเช่นกัน 4) ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามมีวิถีชีวิตที่เน้นการเรียนศาสนามากกว่าวิชาสามัญและมีความเชื่อว่าโรงเรียนเอกชนสามารถจัดการเรียนการสอนในด้านศาสนาได้ดีกว่าโรงเรียนของรัฐ ผู้ปกครองจึงมีความเชื่อมั่นในการส่งบุตรหลานไปเรียนโรงเรียนเอกชนมากกว่าโรงเรียนของรัฐ โดยเฉพาะระดับมัธยม

ศึกษามีสัดส่วนประมาณ 70 : 30 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551)

ทั้งนี้ จากการประเมินคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ทั้งรอบแรกและรอบสอง พบว่ามีคุณภาพการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำที่สุดของประเทศ โดยเฉพาะผลประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสอง สรุปได้ดังนี้ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา รับการประเมิน 873 โรง รับรอง 766 โรง คิดเป็นร้อยละ 87.70 ไม่รับรอง 107 โรง คิดเป็นร้อยละ 12.30 และในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา รับการประเมิน 45 โรง รับรอง 25 โรง คิดเป็นร้อยละ 55.60 ไม่รับรอง 20 โรง คิดเป็นร้อยละ 44.40 ทั้งนี้เนื่องจากมีสาเหตุหลายประการ เช่น สถานศึกษาได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรง โรงเรียนถูกเผา ครูและผู้บริหารถูกทำร้าย เสียชีวิต ต้องปิดเรียนบ่อยครั้ง การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนไม่สะดวกสบายเหมือนพื้นที่อื่น หรือแม้ยังไม่เกิดเหตุการณ์ ตอนเช้าโรงเรียนส่วนใหญ่ ครูและผู้บริหารต้องไปโรงเรียนพร้อมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ตอนเย็นต้องเดินทางกลับเช่นเดียวกัน การทำงานนอกเวลา ตอนเย็น เสาร์ อาทิตย์ ไม่สามารถทำงานได้เหมือนเดิม ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีข้อจำกัดมากการจัดการศึกษาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่เพียงแต่เป็นการจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อโอกาสและสร้างคุณภาพทางการศึกษาเท่านั้น แต่ยังต้องตอบสนองต่อความต้องการ ตามวิถีอิสลามให้กับประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของพื้นที่ รวมทั้งต้องจัดการศึกษาท่ามกลางปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ ซึ่ง

ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้ผลการจัดการศึกษามีคุณภาพต่ำ พบได้จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ในปีการศึกษา 2553 ในเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง 10 เขต ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 50 และต่ำกว่าระดับประเทศ ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ (สำนักพัฒนาการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้, 2554) และสอดคล้องกับมูลนิธิสุข-แก้ว แก้วแดง โดยรุ่ง แก้วแดง และคณะ ได้ทำการวิเคราะห์ผลการสอบ O-NET ของโรงเรียนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ที่ไม่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกนั้น เนื่องจาก คะแนนมาตรฐานที่ 5 “ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร” ได้คะแนน 1.50 คะแนน จากคะแนนเต็ม 4 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554)

สำหรับพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นพื้นที่เฉพาะที่มีบริบทที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นของประเทศ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาควรมีรูปแบบที่แตกต่างและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นการเฉพาะ โดยเฉพาะระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่เช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2552) ที่พบว่า สภาพการจัดการศึกษาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ใช้เกณฑ์การประเมินเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ จึงทำให้เกิดปัญหาเพราะบริบทต่างกัน การประเมินในบริบทที่แตกต่างควรใช้วิธีการที่แตกต่างควรมีเกณฑ์ส่วนกลาง และเกณฑ์สำหรับแต่ละบริบทตามความเหมาะสม

โดยเฉพาะพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีประชาชนนับถือศาสนาอิสลามมากกว่า ร้อยละ 80 มีวิถีชีวิตแตกต่างจากภูมิภาคอื่นของประเทศ รวมถึงผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ทำให้องค์ประกอบทางการจัดการศึกษาขาดความพร้อมและไม่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นความจำเป็นในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ เพื่อส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียนที่ตรงกับความต้องการของชุมชนโดยแท้จริงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เพื่อยืนยันระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ใช้หลักการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methodology) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยมีขั้นตอนการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ 4 ขั้นตอน ดังนี้ **ขั้นตอนที่ 1** ศึกษาทฤษฎี หลักการ และเอกสารที่เกี่ยวข้องและศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ **ขั้นตอนที่ 2**

ยกร่างระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ **ขั้นตอนที่ 3** ตรวจสอบร่างระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ **ขั้นตอนที่ 4** ประเมินระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลมีดังนี้ การบันทึกการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และบันทึกรายงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่เป็นต้นแบบ ใน 3 จังหวัดๆ ละ 2 โรงเรียนเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา 1 โรงเรียน และจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา 1 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 6 โรงเรียน การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่รับผิดชอบงานการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 270 คน การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อพิจารณายกร่างระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 20 คน การตรวจสอบร่างระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 5 คน การตรวจสอบความเหมาะสมความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง และความเป็นประโยชน์ระดับปฏิบัติ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้แทน เขตละ 1 คน ศึกษาพิเศษที่รับผิดชอบงานการประกันคุณภาพการศึกษา เขตละ 1 คน และผู้แทนผู้อำนวยการโรงเรียนเขตละ 1 คน

มีจำนวน 10 เขตพื้นที่การศึกษา ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จำนวนทั้งสิ้น 30 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง และความเป็นประโยชน์ โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสังเคราะห์เอกสาร การสังเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน รองลงมาคือด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ และด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2. ระบบประกันคุณภาพแบบ CoPSPAR ที่พัฒนาขึ้น เพื่อใช้เป็นรูปแบบในการประกันคุณภาพในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มุ่งเน้นให้การศึกษา มีคุณภาพสูงขึ้นทัดเทียมกับพื้นที่อื่นของประเทศ ประกอบด้วย

2.1 Co: Context เป็นการจำแนกแยกแยะสิ่งต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือส่งผลกระทบต่อจัดการศึกษา เช่น นโยบายทางการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม การเมือง ศาสนาและวัฒนธรรม

2.2 P : Planning เป็นการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพที่สอดคล้องกับบริบทภารกิจเพื่อ

ตอบสนองเป้าหมายคุณภาพการศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 S : Staff เป็นกลุ่มของบุคคลที่มีทักษะต่างๆ ที่จะร่วมในกิจกรรมมีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน โดยมีข้อตกลง มีวัตถุประสงค์ มีจุดมุ่งหมายในการทำงาน และมีแนวทาง ในการทำงานที่ทุกคนมีส่วนในการรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายเดียวกัน อย่างมีประสิทธิภาพและปฏิบัติงานต่างก็เกิดความพอใจในการทำงานนั้น

2.4 P : Process เป็นกระบวนการ ในระบบประกันคุณภาพ ซึ่งมีการทำงานที่สัมพันธ์ต่อเนื่องที่สำคัญ ได้แก่ การประเมินคุณภาพภายใน การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.5 A : Assessment เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล สารสนเทศสำหรับการตัดสินใจคุณค่าของโครงการ ผลิตผล ขบวนการ จุดเน้นของการประเมิน คือ การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ข้อสนเทศ เพื่อตัดสินใจคุณค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ

2.6 R : Report เป็นการรายงานกระบวนการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศโดยมีการรวบรวมข้อมูล และศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ว่าการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยนำผลที่ได้มาพิจารณาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับแผนที่กำหนดไว้

3. ผลการตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง และความเป็นประโยชน์ของระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายการพบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความเป็น

ประโยชน์ รองลงมา ได้แก่ ด้านความเหมาะสม ด้านความสอดคล้อง ตามลำดับ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความเป็นไปได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรส่งเสริมและให้ความสำคัญกับเงื่อนไขความสำเร็จของการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ หลักการบริหารตามกระบวนการของ เดมมิ่ง (PDCA) หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation) หลักการสร้างเครือข่ายโรงเรียน (School network) บทบาทของผู้เกี่ยวข้อง (Stakeholder) และหลักการกำกับติดตาม (Monitoring) เพื่อความประสิทธิผลและเกิดประสิทธิผลที่ยั่งยืนของระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แบบ CoPSPAR

1.2 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ชี้ให้เห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในแต่ละด้าน ควรดำเนินการเพื่อให้ระบบมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ดังนี้

1) ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษาต้องมีการกำหนดมาตรฐานในระดับสถานศึกษาที่สอดคล้องกับเอกลักษณ์ท้องถิ่น ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้

2) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษาต้องมีการกำหนดวิธีดำเนินงานที่มีหลักวิชา นำผลการวิจัยหรือข้อมูลเชิง

ประจักษ์ที่อ้างอิงได้ มีการศึกษาสภาพการที่จำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อนำมาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศสถานศึกษาควรให้ความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแก่คณะกรรมการและผู้ที่เกี่ยวข้อง ขอความร่วมมือตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาต่อการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วนำข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานระดับสถานศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

4) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการตรวจสอบและประเมินผลความสำเร็จการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ตามวัตถุประสงค์และรายงานการดำเนินงานตามแผน แล้วนำผลการประเมินตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องโดยการส่งเสริมและสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ เพื่อดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5) ด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาควรมีการจัดทำกรอบและเครื่องมือในการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้ความรู้คณะกรรมการรับผิดชอบการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในสถานศึกษา เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในสถานศึกษาของบุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษา

6) ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการวางแผน/เตรียมการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยการประเมินคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานระดับสถานศึกษา จัดทำ/จัดหาเครื่องมือการประเมินคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสม หลากหลาย และมีคุณภาพ และการวิเคราะห์และสรุปผลการดำเนินงานตามแผนตลอดทั้งการนำผลที่ได้ไปใช้พัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

7) ด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงานครอบคลุมตามแผนพัฒนาคุณภาพ โดยรายงานคุณภาพการศึกษาของคณะกรรมการผู้รับผิดชอบเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน และค้นหาจุดที่ควรปรับปรุงหรือพัฒนาต่อไป

8) ด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาควรมีการศึกษาและวิเคราะห์เพื่อการวางแผนพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยการนำผลการตรวจสอบมาพัฒนาปรับปรุง แก้ไขระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และส่งเสริมการนิเทศติดตามเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา รูปแบบควรสร้างให้ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสามารถนำไปใช้ได้ สถานการณ์จริงของโรงเรียนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สอดคล้อง กับหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และให้บุคลากรมีส่วนร่วมคิดร่วมวางแผนการดำเนินงานในทิศทางเดียวกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาถึงการพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอก ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทุกขนาด ทั้งขนาด กลาง ใหญ่ เพื่อหารูปแบบเฉพาะขนาดของโรงเรียน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2.3 ควรมีการวิจัยเพื่อหารูปแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยศึกษาเปรียบเทียบโรงเรียนที่มีผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ได้จากการวิจัยนี้มีองค์ประกอบครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบของรูปแบบที่นำเสนอจะครอบคลุม ได้แก่ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ได้แก่ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การจัดทำให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่าง

ต่อเนื่อง ซึ่งถือว่าเป็นรูปแบบที่ดี มีความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะ และมีความเหมาะสมกับสถานศึกษา พร้อมรับการประเมินคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา รอบที่สาม และยังมีความเหมาะสมกับสภาพบริบทของการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากนี้สถานศึกษาในภูมิภาคอื่น สามารถนำไปปรับปรุงใช้ให้เกิดประโยชน์ และเป็นรูปแบบที่สามารถ

นำไปสู่การปฏิบัติได้จริง เพราะเป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ซึ่งสถานศึกษาทุกแห่ง ต้องนำสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังและให้เกิดผล เพื่อให้โรงเรียนมีความเข้มแข็ง พร้อมรับการประเมินภายในจากหน่วยงานต้นสังกัดและประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ต่อไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). (2548). **แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้**. กรุงเทพฯ: องค์การคำคุณสุภาพลาดพร้าว.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2552). **สภาพการจัดการศึกษาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้**. กรุงเทพฯ: วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- (2550). **สรุปผลการศึกษาของอนุกรรมการการศึกษาวิถีทางการพัฒนาเพื่อความมั่นคงของ มนุษย์**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้**. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้.
- สำนักพัฒนาการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้. (2554). **แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์แห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2554). **รายงานการวิเคราะห์เจาะลึก การประเมินคุณภาพการศึกษา รอบที่ 2 (ปี 2549-2553) โรงเรียนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้**. กรุงเทพฯ: อีเลฟเว่นสตาร์ อินเทอร์เน็ต.